

Határtalanul útibeszámoló

A Csemői Ladányi Mihály Általános Iskola 7. osztályos tanulóival a HATÁRTALANUL! program keretében 2019. október 7-11. között Erdélyben jártunk. A 36 tanuló és kísérő pedagógusaink vettek részt a programban, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatásával.

Utazásunk előkészítéseként a tanórákon (történelem, földrajz, irodalom, ének órán) Erdély történelmével, földrajzával, élővilágával, híres magyar embereivel ismerkedtek a diákok. Bemutattuk Erdély történelmét az ókortól napjainkig „Kik a székelyek, kik a csángók?” címmel előadás. Megtanultuk a Székely himnuszt. Bemutattuk a határokon túl élő magyarságot (létszám), elhelyezkedésük történelmi okok, Románia és a meglátogatott települések magyarságának története, jelene. Románia lakosságának etnikai összetétele. Toleráns és kooperatív viselkedés szabályait ismertettük. A tanulmányi kirándulást részletesen bemutattuk. A Cegléd Városi Televíziót meghívtuk az előkészítő foglalkozásra.

1. nap

Reggel 5 órakor volt az indulás az iskola elől. A gyerekek nagy izgalommal és érdeklődéssel készültek az utazásra és a kirándulásra, főleg azért is, mert sokan most lépték át először a magyar határt. Néhány óra utazás után megérkeztünk a méhkeréki határátkelőn keresztül **Nagyszalontára**. Arany János szülőhelye, halála után fia, Arany László, Nagyszalonta városának adományozta édesapja hagyatékának jelentős részét. A csonka torony Nagyszalonta egykori várának őrtornya. A díszes bejárat ékessége az Arany Jánost ábrázoló szobor, ahol koszorút helyeztünk el a költő tiszteletére, egyik tanuló elmondta Arany János - SZÜLŐHELYEM című versét és elénekeltük a magyar himnuszt, majd a szoborparkban megkoszorúztuk Arany János szobrát a tanulók előadták Juhász Gyula: Ének Arany Jánosról című versét.

Nagyváradon megcsodáltuk a római katolikus püspöki (barokk) palotát. A főbejáratával szemben található Szent László bronzszobra. A szobor, az őt körülvevő négy oroszlánnal együtt eredetileg a város főterén állt. Végigsétáltunk a Kanonok-soron.

Királyhágó gyönyörű panorámáját láthattuk a következő helyszínünkön. A hágó magassága 582 m, Erdély kapujaként emlegetik. Az Alföldet az Erdélyi medencével összekötő hágó forgalmas átkelőhely.

Bánffyhunrad volt a következő állomásunk, Kalotaszeg történelmi központja, nevét a honfoglaló magyarok itt letelepedett Kalota nemzetségéről kapta. Főterén a 13. századból származó gótikus stílusú református templom, a torony jellegzetes kalotaszegi stílusban készült. Változatos mintázatú festett kazettás mennyezetéről híres, sajnos ezt a felújítás miatt csak

kívülről nézhettük meg. Nevezetesség még a kopjafa, amit Petőfi domborműve díszít. A gyerekek elmondták Petőfi Sándor - AZ ERDÉLYI HADSEREG című versét, elénekeltük a Székely Himnuszt.

Tordaszentlászló nagyon kis település többségében magyarok lakják. Itt kerestük Szent László aranyát, ugyanis érdekesség a falu környékén nagy mennyiségben található megkövesedett Nummulitesek (nagy méretű egysejtűek). A legenda szerint Szent László imája következtében kővé változott aranypénzek. Végül a falu határában találtunk nagy mennyiségben “kőpénzeket” ahogy a helyiek nevezik.

Torockón töltöttünk három éjszaka a szállásunkon, régen mozgalmas bányászváros, elcsendesedett, mikor a bányászatot megszüntették.

A főtéren állva mintha megállt volna az idő, amelybe a vizet egy 400 éves vezeték hozza a Tílalmas oldalából, ma is csobog. Szállásunkkal szemben volt Székelykő, a magányos szikla, nevét a hős székelyekről kapta, akik a tatárjárás idején megmentették a falut, érdekessége, hogy itt nyáron kétszer kel fel a nap. Az estebéd elfogyasztása után csoportokat alkotva felelevenítettük a nap eseményeit, útibeszámolókkal, kvízzjátékokkal, totóval, énektanulással.

2. nap

Az iskolában fogadott az igazgatónő, ismertette Sebes Pál a neves pedagógus alapelveit, diákjainak írt tanácsait, az iskola működési rendjét. Találkoztunk a helyi diákokkal, az iskolában összevont osztályok vannak és az osztályok létszáma általában 10 fő alatt van. Nagyon érdekes volt a kicsi, régi épület, magas ajtókkal, melyek mögött magyarul tanulnak a diákok, egy órán átlagosan tíz tanuló, vegyes évfolyamokkal. A tanteremben a népes csoportunk megjelenése meglepte a helybélieket, a kölcsönös bemutatkozás után, közösen énekeltük a Székely himnuszt, ajándékot adtunk át, Magyarországon kiadott ismeretterjesztő könyveket, Csemő községről kiadványt, kisebb ajándékot a pedagógusoknak. Megtanultuk a „Millenniumi ódát” énekelni. Személyes kapcsolatok építése, facebook, e-mail, levelezési címek cseréje, kulturális emlékeink megidézése.

Kolozsvárt Erdély fővárosának tekintik. A történelmi Erdély szívében található, három oldalról dombok veszik körül. A felújítás miatt itt is csak kívülről nézhettük meg a Szent Mihály-templomot, mely Erdély második legnagyobb gótikus temploma. Előtte megnéztük Mátyás király lovas szobrát. A Kolozsvár jelképének számító bronz szoborcsoport központi alakja

Mátyás király, akit vitéz emberei vesznek körül. Ezután megnéztük Mátyás király és Bolyai János szülőházát és a Tükör utcát.

Következő állomásunk a **Tordai sóbánya** volt, mely Erdély egyik legérdekesebb látványossága, a közelmúltban a világ 25 leghihetlenebb látványossága közé választották. A föld alatt páratlan só-csodáival találkozhattunk. A több mint 13 millió éves erdélyi sókészlet elszigetelt tengerek fenekén rakódott le. A csaknem 1200 méter vastagságú sóréteget már a rómaiak megkezdték kitermelni. A benti hőmérséklet állandóan 11 Celsius fok körüli. Nagyon érdekes beszámolót hallhattunk az idegenvezetőnkől, a gyerekeknek különösen nagyon tetszett a visszhang és az óriáskerék.

Tordai hasadék bejárása kalandos túra volt, jól el is fáradtunk a közel három órás barangolás alatt. A hasadék két mészkőgerinc között alakult ki. A beszakadt völgyet mosta a benne folyó patak ki, sok-sok ezer éven keresztül, míg elnyerte mai formáját. A hasadék 1270 m hosszú. Az útvonal többé-kevésbe kiépített, függőhidak és sziklaperemek váltogatják egymást. Némelyik függőhídon izgalmas volt az átkelés. Voltak olyan részek ahol láncba, sodronykötélbe kapaszkodva lehetett csak végig mennünk. Utunkat 200-250 méter magas sziklafalak szegélyezték, melyek 32 barlangot rejtenek.

3. nap

A **Medve-tó**, mely a világ legnagyobb heliotermikus tava. Alakja kiterített medvebőrre hasonlít, innen származik a neve. Sótartalma a felszínen 100g/l, mélyebben 220-300g/l. Összehasonlításként: a tengervizek sókoncentrációja 34 g/l körül mozog. Vize 35°C-ra is felmelegszik 2 m mélységig. Vizét a napsugarak melegítik fel. Mégpedig úgy, hogy a beömlő patakok kis fajsúlyú édesvize átengedi a napsugarakat, melyek aztán fölhevítik a mélyebb, sóban dús vízrétegeket.

Bucsin-tető panorámájában gyönyörködhettünk, ahol meglepetésünkre havat is láthattunk. A Bucsin-tető 1287 m magasan emelkedik a Gyergyói-medence nyugati határában.

Gyilkos-tó körül sétálhattunk. Keletkezése sokan sokfélét mondanak, pl az agyagos törmelék a nagy esőzések hatására lezúdul a völgybe és elzárta több patak folyását. Vannak, akik a tó keletkezését földrengéssel hozzák kapcsolatba. A Gyilkos-tóról diákjaink megismertettek velünk egy legendát. A tó legnagyobb mélysége 9,7 m, parthossza 2,8 km, tengerszint feletti magassága 983 m. A gyerekek itt ehttek a hatalmas erdélyi kürtőskalácsból is. Elkényeztetett

bennünket a verőfényes napsütéses október a gyönyörű, színpompás őszi erdők látványában megpihenve. Diákjaink megkóstolhatták a hatalmas erdélyi kürtőskalácsot.

Nagy örömmel sétáltunk a **Békás-szorosban**, ami Európa egyik természeti ritkasága, szurdokvölgy 200-300 méter magas sziklafalakkal. A legszembetűnőbb sziklatorony az Oltárkő 1154m.

Ezen a napon **Gyergyószárhegyen** volt a szállásunk, ahol szintén nagyon jól éreztük magunkat, az igényesen kialakított szálláshelyünkön, kissé fáradtan az élmények és a hosszú utazás után.

4. nap

Székelyudvarhely Főterét néztük meg, mely az idők folyamán téglalap alakúvá formálódott, közvetlen környéke alkotja a Belvárost. Műemlékei, műemlék jellegű épületei és épülettömbjei itt összpontosulnak. Voltunk az Emlékezés Parkjában, tizenhárom történelmi személy és kiemelkedő erdélyi művész mellszobrát néztük meg és koszorút helyeztünk el, elénekeltük a Székely himnuszt. Ezután a Református kollégiumot a mai Benedek Elek Tanítóképző épületének magyar újságíró, író szobrát néztük meg, elhelyeztünk egy koszorút, méltattuk munkásságát.

Szejkefürdőn található Orbán Balázs a legnagyobb székely, író, történész, sírhelye és emlékműve. Végakarata szerint az egykori birtokán, a sejkefürdői domboldalon helyezték örök nyugalomra, ide székelykapuk alatt sétálva juthattunk el, ahol koszorúztunk és virágot ültettünk, valamint szemetet is szedtünk, diákjaink előadták a székelykapuk felépítését, funkcióját, elénekeltük a himnuszt.

Farkaslakán, Tamási Áron síremlékét koszorúztuk meg. Kossuth-díjas magyar író volt, aki kilencéves korában pisztollyal ellőtte a bal hüvelykujját, ezért a szülők úgy határoztak, hogy taníttatni fogják, mert nem lesz képes elvégezni a gazdasági munkát. Felolvastunk egy részletet az „Ábel a rengetegben” című művéből, virágot ültettünk és énekeltünk, koszorút helyeztünk el a sírjánál.

Korond hírnevét ma is élő mesterség, a fazekassággal szerezte. Itt csodálatos kézzel készített kerámiákat vásároltunk, bekukkantottunk a fazekas műhelyébe is.

5. nap

Nagyenyed szász alapítású város a következő állomásunk. Megemlékeztünk a szabadságharc idei pogromról, és a város védelmében elesett 30 diákról. Erről az időről szól Jókai Mór „A nagyenyedi két fűzfa” c. műve, melyből idéztünk, felolvastunk

Gyulafehérvár, Erdély ősi történelmi fővárosa, az erdélyi érsekség székhelye, egyúttal a román ortodox egyház erdélyi székvárosa. Itt a Szent Mihály-székesegyházat csodálhattuk meg. A kereszt alaprajzú román stílusú, impozáns templomban vannak a Hunyadiak sírjai, bár a sírok a többszöri dúlás és áthelyezés miatt valójában üresek, tiszteletükre a templomban elénekeltük a himnuszt, tettünk egy sétát a várban.

Vajdahunyadon a magyar lakosság aránya már viszonylag alacsony. Luxemburgi Zsigmond Hunyadi János apjának adományozta a hunyadi birtokot, amelyről később a család a nevét is vette. A család ezután építette a mai vár elődjét, birtokközpontul. Hunyadi János kormányzósága alatt a várban élt felesége, Szilágyi Erzsébet. Az apjától örökölt kicsiny erősséget Hunyadi János ekkor építette ki rangjához méltó lovagvárrá. Bebarangolva a várat még sok érdekességet tudhattunk meg róla.

Arad volt az utolsó állomásunk, ahová már sötétben érkeztünk meg. Ez volt a legmeghatóbb helyszínünk. A honvédsereg a várost 1849. június 28-án foglalta el. 1849. augusztus 17-én Damjanich János feladta a várat. Itt végezték ki 1849. október 6-án az aradi vértanúkat. A helyet 1881-ben kőobeliszkkal jelölték meg. Az emlékmű egy mesterséges domb tetején álló obeliszk. Egyik oldalán az 1849. október 6. dátum szerepel, a többi oldalon a tizenhárom aradi vértanú neve kivégzésük sorrendjében. A vértanúk városközpontban álló emlékművét, Zala (Mayer) György Szabadság szobrát 1922-ben a románok ledöntötték, és csak 2004-ben állították fel újra (nem az eredeti helyén, a Főtéren, hanem a Tűztorony előtti egykori madárpiacon, együtt egy modern román diadalívvel).

Az ötnapos tanulmányi kirándulásunk nagyon jó hangulatú, látványosságokkal teli és élményekben gazdag volt, ahová bármikor szívesen visszamennénk.

Az értékelő órán felelevenítettük a bejárt országrészeket, települések magyarságáról a személyes tapasztalatok alapján. A projektvezető, a résztvevő pedagógusok és a diákok közös értékeltük a kitűzött célok megvalósulását, a hangulatról, az élményekről. A jövőre vonatkozó tervekről, lehetőségek megbeszélése. Szórejtvényt oldottunk meg a meglátogatott településekről. Puzzle raktunk ki egy-egy nevezetességről. A kirándulás képeinek kivetítése, felismerése. Az útvonal felidézése. Nemzeti összetartozás érzésének erősítése volt a célunk.

Nemzeti összetartozás- Határtalanul! címmel témanapon, megnyitó ünnepséget tartottunk az iskola diákjainak, tanárainak, az utazáson részt vett egyik pedagógus prezentációt mutatott be a „Határtalanul kirándulásról”, majd közösen elénekeltük a Millenniumi ódát. Az utazás során készített fényképekből, alkalmi kiállítást rendeztük az aulában, a kiállítás megnyitásaként a hetedikesek elszavalták Juhász Gyula: Ének Arany Jánosról című versét és elénekeltük a Székely himnuszt. Az 1-2. osztály kalotaszegi-székely mintákat színezték, a 3-4. osztály: Mátyásról szóló meséket hallgattak, erdélyi népmeséket dolgoztak fel. az 5-8. osztály: az utazásról készült videofelvételt tekintette meg és erdélyi mondákat dolgoztak fel.

A hazaérkezést követő értékelő órán, a témanapon, az iskola diákjainak tartott bemutatóelőadáson, az összeállított kis kiállításunkkal, és az útifilm, erdélyi székelyek megismerése sok-sok maradandó élménnyel gazdagított bennünket.

Képtár:

<https://www.iskola.csemo.hu/index.php?t=keptar/keptar&id=131&u=&kat=15>